

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. Účtová třída 1 - zásoby

5.1. Druhy zásob

Charakteristika zásob

Zásoby patří do oběžného majetku, u kterého dochází k jednorázové spotřebě nebo se přeměňují v jiné majetkové složky.

Členění zásob

V účtové osnově pro podnikatele je pro účtování zásob vyhrazena 1. účtová třída:

Skupina 11 - Materiál

- 111 - Pořízení materiálu
- 112 - Materiál na skladě
- 119 - Materiál na cestě

Skupina 12 – Zásoby vlastní výroby

- 121 - Nedokončená výroba
- 122 - Polotovary vlastní výroby
- 123 - Výrobky

Skupina 13 – Zboží

- 131 - Pořízení zboží
- 132 - Zboží na skladě a v prodejnách
- 139 - Zboží na cestě

Skupina 19 - Opravné položky k zásobám

5.2. Evidence zásob materiálu

Zásoby se evidují na skladových kartách. Doklady - příjemka, převodka, výdejka.

Příjemka - slouží při přijetí materiálu (zboží) na sklad, vede se pro každý druh majetku (zboží) zvlášť.

Výdejka - slouží při výdeji materiálu (zboží) ze skladu, vede se také pro každý druh zvlášť.

Převodka - vede se při převodu nedokončené výroby na výrobky.

Zjistí-li se při převodu rozdíly proti údajům v dokladech (např. rozdíly v množství, jakosti), musí být vyhotoven protokol o vadách, který je důležitým podkladem pro reklamační řízení.

5.3. Oceňování zásob

- účetní jednotka zpravidla nakupuje zásoby od nejrůznějších dodavatelů
- každý dodavatel má jinou cenu - jiná pořizovací cena - z tohoto důvodu je potřeba užít nějakou z metod

* **Metoda oceňování v pořizovacích cenách** (materiál, zboží)

* **Metoda FIFO - first in - first out** - první do skladu, první ze skladu

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- * **Oceňování v průměrných cenách**
- * **Oceňování ve stálých cenách**
- * **Vlastními náklady**

Metoda oceňování v pořizovacích cenách

Pořizovací cenou se rozumí cena, za kterou jsou zásoby skutečně pořízeny včetně nákladů s jejich pořízením souvisejících (přeprava, provize, clo, pojistné, vlastní náklady na zpracování materiálu).

- na sklad převezmeme zásoby v pořizovacích cenách a v pořizovacích cenách je také vyskladňujeme
- používáme, když máme málo zboží, málo dodavatelů a dodávek

Metoda FIFO

- vydáváme zboží z nejstarší dodávky (první do skladu, první ze skladu)

Metoda průměrných cen

Několik možností :

- je možné spočítat průměr z poslední zásoby - používá se po celý měsíc (např.)
- při výdeji do spotřeby se spočítá vážený **aritmetický** průměr (vypočítáme cenu při každém výdeji) ze všech předchozích dodávek:

Metoda stálých cen (pevných skladových cen)

- účetní jednotka si určí pro každý druh materiálu nebo zboží tzv. stálou cenu a za tuto cenu materiál nebo zboží přebírána sklad a i za tuto cenu vyskladňuje
- rozdíl mezi PC a pevnou cenu - **cenový rozdíl** a sleduje se na analytickém účtu materiál (zboží)
- při výdeji do spotřeby se zásoby vyskladňují v pevných cenách a cenový rozdíl se zaúčtuje tzv. **průměrným procentem**

Vlastní náklady

- u zásob vytvořených vlastní činností se rozumí přímé náklady na ně vynaložené, popř. i část nepřímých nákladů, které se k této činnosti vztahuje. Finanční náklady související s použitím cizích zdrojů (úroky), mohou být zahrnuty do vlastních nákladů pouze tehdy, spadají-li do období jejich vytváření. (nedokončená výroba, výrobky) Zásoby pořízené bezplatně, přebytky zjištěné při inventarizaci, odpad a zbytkové produkty vrácené z výroby se ocení dle odborného odhadu jejich užitné hodnoty.

5.4. Způsoby účtování zásob

Při účtování zásob může účetní jednotka použít 2 způsoby účtování:

- a) způsob A
- b) způsob B

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5.4.1. Účtování zásob způsobem A

1) Účtování zásob materiálu způsobem A

Tento způsob je složitější a pracnější, ale dává lepší přehled o zásobách. Povinně tímto způsobem účtují organizace, jejichž účetnictví musí ze zákona ověřovat auditor. Auditor je specialista na účetnictví, kterého si firma sama objednává, aby jí účetnictví zkontroloval, úředně ověřil, případně poradil.

Při tomto způsobu se hodnota materiálu zaúčtuje na účet 111 - pořízení materiálu. Tento účet se chová obdobně jako účet 042 u dlouhodobého majetku, tzn. že na něj účtujeme i hodnotu všech ostatních vedlejších nákladů a vytváří se zde pořizovací cena materiálu. Až zaúčtujeme všechny vedlejší náklady, převedeme materiál z účtu 111 na účet 112 - materiál na cestě. Na konci účetního období se účet 111 (obdobně jako účet 042) vynuluje.

Účetní případy:

a) Pořízení materiálu - fap	111/321
b) Účtování ostatních ostatních výdajů (přeprava, cla, ...) - fap	111/321
c) Příjemka materiálu na sklad	112/111
d) Výdejka - spotřeba materiálu ve výrobě	501/112
e) Prodej materiálu - výdejka	542/112
f) Fav při prodeji materiálu	311/642
	343

Na konci účetního období se provede roční závěrka, v té zahrneme:

inventarizaci jednotlivých položek - provedeme vyúčtování inventarizačních rozdílů:

➤ manko do výše norem	501/112
➤ manko nad normu	549/112
➤ přebytek	112/648
➤ proučtujeme nevyfakturované dodávky	
➤ proučtujeme materiál na cestě	

Účtování inventarizačních rozdílů

U mank je nutné před zaúčtováním posoudit, zda se jedná o manka do normy a nad normu.

Manka do normy

Vznikají při manipulaci nebo při skladování materiálů - rozprach, sesýchání, apod. A jejich výši určuje norma. Účtují se jako spotřeba. **501/112**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př. Zaúčtujte manko z důvodu sesychání dřevěných desek Kč 2 000,-

Md	D	Md	D

Manka nad normu a škody 549/112

Se účtují jako manka a škody

Př. Zaúčtujte manko nad normu Kč 10 000,-

Md	D	Md	D

Přebytky 112/648

Se účtují jako výnos.

Př. Na skladě vznikl přebytek materiálu Kč 12 000,-

Md	D	Md	D

Škody na materiálových zásobách

Při neočekávaných událostech (živelná pohroma, požár, vykradení) dochází ke **škodě**. Toto znehodnocení účtujeme na účtu 549. Jestliže zásoby byly pojištěny, účtujeme je jako pohledávku za pojišťovnou.

Nastávají tyto účetní případy:

1. Vzniklá škoda na zásobách	549/112
2. Pohledávka za pojišťovnou (pojistné plnění)	315/648
3. Výpis z b. účtu: úhrada pohledávka za pojišťovnou	221/315

Př.

- Při násilném vloupání do skladu byly ukradeny zásoby materiálu za Kč 25 000,-
- Pojišťovna oznámila výši pojistného plnění Kč 20 000,-
- Plnění přišlo na účet Kč 20 000,-

Md	D	Md	D	Md	D

[illegible]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

8. Výpis z b. ú.: - úhrada fap Kč.....

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D

Účtování prodeje materiálu

Nastávají tyto účetní případy:

V některých případech podnik prodává materiál, který jejíž pro jeho potřeby přebytečný (změna výrobního programu, technologie výroby,...). Pak nastávají tyto účetní případy:

1. Výdejka - výdej materiálu ze skladu za účelem prodeje 542/112
2. Fav - za prodaný materiál 311/642
343
3. Výpis z b. ú.: - úhrada fav 221/311

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

1. Výdejka - výdej materiálu určeného k prodeji Kč 60 000,-

2. Fav za prodaný materiál Kč 87 840

- cena bez DPH Kč

- DPH Kč

3. Výpis z b.ú.: - úhrada fav Kč

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
N	710	V			

Př.

Firma účtuje zásoby materiálu způsobem A. Zaúčtujte jednotlivé účetní případy:

1. Fap 15 za materiál, DPH (20%) Kč 140 000,-

2. Fap 20 za přepravu materiálu, DPH(20%) - vpd Kč 7 000,-

3. Vpd - pojištění materiálu proti ztrátě, DPH (20%) Kč 2 000,-

4. Příjemka - materiál převzat na sklad

5. Výdejka - prodej nepotřebného materiálu Kč 5 000,-

6. Výdejka - materiál spotřebován ve výrobě Kč 2 000,-

7. Výpis z b.úctu: - úhrada fap 15 za materiál Kč

8. Inventarizační rozdíly:

a) manko materiálu do výše norem Kč 2 000,-

b) manko materiálu nad normu Kč 5 000,-

Materiál vlastní výroby

V některých případech si vyrábíme potřebný materiál. Tento nabytý materiál se ocení ve vlastních nákladech, dokladem je vnitřní účetní doklad. Použijeme účet Aktivace materiálu - 621.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Firma si zhotovila materiál pro vlastní výrobu Kč 10 000,-.

Md	D	Md	D

Účtování nevyfakturovaných dodávek

Účtují se pouze na konci účetního období v případě, že došel materiál, ale ještě nedošla faktura od dodavatele. Materiál se v tomto případě ocení na základě uzavřené smlouvy nebo odhadem - účtuje se na účtu **389 – Dohadné účty pasivní**.

1 Příjemka - došla zásilka mater. bez faktury Kč 4 000,-	112/111
2. Interní doklad (ID) - dohadný účet pasivní (odhad ceny) Kč 4 000,-	111/389
3. Fap - storno nevyfakturované dodávky Kč 4 000,-	389/321

Md	D	Md	D	Md	D

Př.

1 Příjemka - došla zásilka materiálu bez faktury Kč 2 000,-	
2. Interní doklad (ID) - dohadný účet pasivní (odhad ceny) Kč 2 000,-	
3. Fap - storno nevyfakturované dodávky Kč 2 000,-	

Md	D	Md	D	Md	D

Účtování materiálu na cestě

Materiál na cestě se účtuje na účtu **119 - Materiál na cestě**. Tento účet se používá pouze na konci účetního období v případě, že dojde faktura, ale nedojde materiál.

1. Fap za materiál Kč 10 000,-	111/321
2. Interní doklad - materiál na cestě Kč 10 000,-	119/111
3. Příjemka - materiál došel Kč 10 000,-	112/119

Md	D	Md	D	Md	D

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

1. Fap za materiál Kč 12 000,-
2. Interní doklad - materiál na cestě Kč 12 000,-
3. Příjemka - materiál došel Kč 12 000,-

Md	D	Md	D	Md	D

Př. nevyfakturované dodávky

29. 12. příjemka - došla zásilka materiálu bez faktury Kč 5 500,-
31. 12. interní doklad – dohadný účet pasivní Kč 5 500,-
5. 1. fap – storno nevyfakturované dodávky Kč 5 500,-

Md	D	Md	D	Md	D

Př. materiál na cestě

28. 12. - Faktura přijatá za materiál Kč 15 000,-
31. 12. - Interní doklad - materiál na cestě Kč 15 000,-
4. 1. - Příjemka - došla dodávka materiálu Kč 15 000,-

Md	D	Md	D	Md	D

Opakování

1. Jakými způsoby lze ocenit materiál

.....

.....

.....

.....

2. Kdo účtuje zásoby způsobem A

.....

.....

.....

3. K čemu slouží účet 111, o jaký typ účtu se jedná, jaký musí být konečný zůstatek na konci účetního období

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Jaký typ účtu se použije u účtování mank a škod u materiálu

5. K čemu slouží účet materiál na cestě

6. K čemu slouží účet nevyfakturované dodávky

5.4.2. Účtování zásob materiálu způsobem B

Tímto způsobem účtování pracují menší účetní jednotky, které si nemusí ověřovat účetní závěrku auditorem. Umožňuje menším podnikům snížit náklady na evidenci zásob.

Firma si vede velmi přesné skladové hospodářství - vystavuje příjemky, výdejky a vše zachycuje na skladové kartě, ale tyto doklady způsobem B neúčtuje.

K 31.12. kalendářního roku se provede inventura a zjistí se konečný zůstatek účtu materiál na skladě.

Tento stav se k 1.1. nového roku převede jako počáteční stav tohoto účtu a v této výši se materiál přeučtuje do spotřeby. V průběhu roku se pak účet materiál na skladě nepoužívá.

Při účtování způsobem B se vůbec nepoužívá účet 111!

Účetní případy:

1. Převod počátečních zůstatků do spotřeby	501/112
2. Fap za pořízený materiál:	501/321
	343
3. Fap za přepravu materiálu	501/321
	343/

Koncem roku se provede účetní závěrka, která obsahuje:

- inventarizaci jednotlivých položek materiálových zásob,
- provedeme vyúčtování inventarizačních rozdílů:

- manko nad normu	549/501
- přebytek	501/648
- vyúčtujeme <u>převod konečného zůstatku</u> materiálu (materiál, který ve skladě je, spotřebován nebyl)	112/501
- proučtujeme nevyfakturované dodávky	
- proučtujeme materiál na cestě	

[illegible]

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

Spolana, a.s. účtuje zásoby způsobem B. K 1. 1. 20.. měla na účtu 112 tento počáteční stav Kč 80 000,-.

Zaúčtujte jednotlivé účetní případy, které nastaly v průběhu kalendářního roku:

1. Převod PS 112 do spotřeby Kč 80 000,-
2. Fap za materiál Kč 21 000,-
cena bez DPH Kč
DPH (20%) Kč.....
3. Fap za přepravu materiálu Kč 6 300,-
cena bez DPH Kč.....
DPH (10%) Kč.....
4. Příjemka materiálu Kč.....
5. Výdej materiálu do spotřeby Kč 1 000,-
6. Výpis z b. účtu - úhrada fap Kč
7. Inv. rozdíly: a) manko nad normu Kč 5 500,-
b) přebytek materiálu Kč 3 000,-
8. Převod konečného obrátu na účet 112 Kč

Md	D	Md	D	Md	D																																								
Md	D	Md	D	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>																																									
Md	D	Md	D																																										
Md	D																																												
Md	D																																												

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př. Opakování účtování zásob zp. A, B

1. Manko nad normu materiálu na skladě zp.A Kč 1 000,-
2. Fap za prodané zboží zp. B Kč 1 800,-
DPH (20%)
3. Příjemka zboží zp. A Kč 1 200,-
4. Zjištěn přebytek u materiálu zp.A Kč 200,-
5. Materiál přepraven vlastním autem Kč 6 300,- zp.B
6. Fav za zboží zp. A Kč 6 000, (DPH 20%)
- 7.Vpd - přepravné zboží zp. A Kč 800,- (DPH 10%)
8. Příjemka materiálu na sklad zp. A Kč
9. Spotřeba materiálu zp. B Kč 400,
10. Nákup zboží za hotové zp. B Kč 1 400,- (DPH 20%)
11. Vpd - přeprava zboží zp. B Kč 4 000,- (DPH 20%)
12. Vyskladnění materiálu zp. A za účelem prodeje Kč 4 000,-

[illegible]

5.4.3. Účtování zásob zboží

Zboží - věci nakupované za účelem jejich dalšího prodeje. Zboží se oceňuje v pořizovacích cenách.

Pro evidenci zboží jsou vytvořeny tyto účty:

- 131 - pořízení zboží
132 - zboží na sklad

Účtování zásob zboží - způsob A

Pořízení zboží se účtuje obdobně jako účtování materiálu.

Inventarizace zboží:

a) ztratiné	504/132
b) manko	549/132
c) přebytek	132/648

Účetní případy:

1. Fav - za zboží DPH (20%) Kč 25 000,-
2. Fav - přepravné za zboží Kč 11 000,-
Cena bez DPH Kč
DPH (20%) Kč
3. Příjemka zboží
4. Fav za zboží
Cena bez DPH Kč 400 000,-

[illegible]

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DPH (20%)Kč

5. Výdejka zboží Kč 320 000,-

6. Manko ve zboží Kč 200,-

7. Konečný zůstatek (inventura) Kč

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Př.

Peso, s.r.o. účtuje zboží zp. A. Zaúčtujte dané účetní případy:

1. Fap - za zboží DPH (20%) Kč 45 000,-

2. Fap - pojistné za zboží Kč 12 000,-

Cena bez DPH Kč

DPH (20%)

3. Příjemka zboží.....

4. Fav za zboží

Cena bez DPH Kč 200 000,-

DPH(20%)

5. Výdejka zboží Kč 120 000,-

6. Konečný zůstatek (inventura).....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	D	Md	D	Md	D

Účtování zásob zboží - způsob B

Je naprosto obdobný jako při účtování materiálových zásob. V průběhu roku se nepoužívají účty 131, 132, ale veškeré nakoupené zboží se účtuje ihned do spotřeby.

Účetní případy:

1. Fap za zboží (také za přepravu, clo, mezisklady,...): 504/321
Cena bez DPH 343
2. Převod počátečního stavu do spotřeby. 504/132
3. Převod konečného stavu /inventura/ 132/504
4. Fav za zboží: 311/604
343

Př.

Zaúčtujte jednotlivé účetní případy zp. B. PS účtu 132 Kč 30 000,-

1. Převod počátečního zůstatku do spotřeby Kč 30 000,-
cena bez DPH Kč
- DPH (20%) Kč
3. Fap - přeprava zboží Kč 2 100,-
cena bez DPH
DPH (10%)
4. Fav za zboží Kč 20 000,-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

cena bez DPH Kč

DPH (20%)Kč

5) Výpis z b.ú: - úhrada fav Kč

6) Výpis z b.ú.: - úhrada fap Kč

7) Převod konečného zůstatku Kč

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Př.

Obchodní společnost má k 1.1. počáteční zůstatek zboží v pořizovací ceně Kč 650 000,-

Zaúčtujte jednotlivé účetní případy:

1. Fap za zboží Kč 120 000,-

Cena bez DPH Kč

DPH (20%) Kč

2. Fap - přepravné za zboží Kč 12 000,-

Cena bez DPH Kč

DPH (20%) Kč

3. Příjemka zboží Kč

4. Fav za zboží Kč 400 000,-

Cena bez DPH Kč

DPH (20%)

5. Výdejka zboží 320 000,-

6. Převod konečného zůstatku (inventura) Kč

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

7. Výpis z b. ú.: a) úhrada fap Kč

b) úhrada fav Kč

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D		

Opakování účtování zboží zp. A a B

1. Jaký je rozdíl v účtování zboží způsobem A a B

.....

.....

2. Co se musí vždy zaúčtovat na začátku účetního období

.....

.....

3. Jak se zaúčtuje příjem zboží na sklad

.....

4. Jak se zaúčtuje inventarizace zboží způsobem A

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ